

O. Henke, *Vademekum für die Homerlektüre*. Leipzig u. Berlin 1906. 80. l. B. G. Teubner 0·80. ll.

«A homerosi kornak gondolkozását, világnézetét erkölcsi fel-fogását, szokásait, magán és közéleti berendezkedését minél több oldalról megismertetni egyik főtörekvésünk legyen.» Az Utafitások e szavait szem előtt tartva nemcsak arra fogunk tehát törekedni, hogy a tanulók a szöveget értsék és esztetikai szempontból méltatni tudják, hanem az egész kort megértsék, Homeros földjét és népét, erkölcsi és jellembeli sajátságait, szóval életük minden vonatkozását megismerjék. E célnak kitűnően felel meg *Csengeri*: Homerosi világ c. segédkönyve (Wodianer 1903), mely azonban, mint hallom, nem örvend olyan elterjedtségnek, mint azt a nagy tudomány szeretettel és kiváló készséggel megírott mű megkivánná: ennek oka talán a könyvnek kissé nagyobb terjedelme, mely azt megdrágtítja, úgy hogy szegényebb tanulóink azt meg nem vehetik. Csengeri könyve, mint azt Előszavában mondja, sok tekintetben figyelembe vette *Henke*, *Homersche Hilfsbücher* c. nagyobb műveit, ilyenképen az ő műve is kissé terjedelmesebb lett. Úgy látszik, hogy maga Henke is belátta azt és egy kisebb művecskét írt *Vademekum* címen, mely nagyobb munkájának kivonatát adja. E kis mű kitűnő szolgálatot tehet abban a tekintetben, hogy tájékozódást nyújt mindarról, ami a homerosi olvasmányokhoz szükséges.

11. fejezetre oszlik, melyek a következők:

I. *Az eposok chronologiai beosztása*. Röviden és szemléltetően az Ilias és Odysseia chronológiáját adja.

II. *Részletes tartalom*. Az egyes énekek tartalmát adja, de nem külön-külön szaggatva, hanem a fejleményekre tekintettel valósággal drámai módon beszéli el a tárgyat. Ezt tartom a művecske legszebb részének, mely a legterjedelmesebb is, mert a műnek több mint egy harmadát foglalja el.

III. *Homeros földrajza*, mely külön-külön tárgyalja H. földrajzi ismereteit, Odysseus és Menalaos bolyongását, Troas síkságának leírását. Kiemelem az utóbbiból a következő részt: «(46. l.) Az ásatások kétségtelenül bebizonyították, hogy a város, melyért a gyarmatosok alapításának idejében az aelok a mykenai korban küzdöttek, épen úgy, mint a hogy később e város romjaira épült későbbi városok *Hissarlik* helyén voltak. Az ael gyarmatosoknak az őslakókkal folytatott eme küzdelme alkotja a homerosi mondák világának hátterét, amelyből az Ilias anyagát meríti.»

Bezárja a fejezetet Ithaka leírása, mely Dörpfeld hipotézisét is figyelembe veszi.

A többi fejezet az állami és társadalmi intézményeket, a vallást

és cultust, a hajózást, ruházatot, fegyverzetet és a harcot, továbbá Odysseus házáat írja le; az utolsó fejezet a homerosi lelki világot tárgyalja.

Csak *geográfiai* rajzok vannak e művecskében, de ez a szerző fölfogásával függ össze; e szerint a segédkönyv nem képes könyv (Hilfsbuch zur Odyssee p. VII.) eg.

*

Wie erziehen wir unsern Sohn Benjamin? von Dr. Adolf Mathias.

Hatodik kiadás. (München, 1907. C. H. Beck kiadása, XVI+297 lap, Ára füzve 3 márka).

Erről a minta-könyvről beérhetném ennyivel: «Írta Mathias s tíz év alatt hat kiadást ért el.» Ámde annyi élvezettel olvastam végig, hogy szívesen írok róla behatóbban, abban a meggyőződésben, hogy jórávaló ismeretséghez juttatom olvasóimat.

Mintha nem is német ember írta volna! A hirhedt vaskalapos és száraz előadás helyett, bárhol is lapozgassunk ebben a könyvben, egy nagy és erősen érző szívnek, egy tapasztalt s kiforrt elmének becses megnyilatkozásaival találkozunk. A jórávaló és kipróbált pædagogiai tanácsoknak valóságos kincsesbányája ez: s ez a minden lapon megnyilatkozó végtelen szeretete a gyermeknek nem is magyarázható meg másként, mint hogy az apai tanácsadó lelki szeme előtt állandóan ott lebegtek saját gyermekei. Értem, hogy ez a könyv a legmagasabb körökbe, az uralkodó családba is eljutott és hogy japán nyelvre is lefordították, ami a mai körülmények között legalább felér egy európai nyelvre való fordítással. Becsét fokozzák egyrészt a megbízható tárgyi ismeretek és adatok, melyek az olyannyira lábrakapott pædagogiai dilettantizmust merőben kizárják, másrészt a választékos nyelv, mely tolokodás nélkül szövi be alkalmilag a költők és bölcsek aranymondásait; ékesszóló, de nem fecsegő s teljesen mellőzi a tudákos, de a nyugodt olvasást zavaró széljegyzeteket és utalásokat. «Ein Buch für deutsche Väter und Mütter» teszi hozzá a szerző a címlapon: s könyve valóban hazafias mind gondolkodás és érzés, mind pedig a hivatkozott egyéniségek dolgában, amennyiben a német irodalom és tudomány szellemi óriásait állítja az olvasó szeme elé.

A könyvnek másik erőssége, hogy gazdag gyakorlati példákban és esetekben s súlypontját a szülők nevelésére helyezi. Így azután természetes, hogy szóvá teszi hibáikat (158, 207. l.) s nem egy oly közkeletű, de immár fel sem tűnő visszásságra utal (53—6., 118—20., 136. l.), melyek közvetve a gyermekeket is téves útra terelik. Jellemző, hogy ismételten szól a nénik, bácsik, nagymamák stb. illetéktelen és zavaró beavatkozásáról a nevelés komoly munkájába, mint